

PENTRU BINELUI COMUN; JUSTIȚIA SOCIALĂ BIBLICĂ ȘI LEGEA BUNULUI SAMARITEAN

Pastor drd. Nicolae CREȚU

Biserica Creștină Penticostală Gottlob,

Liceul Tehnologic „Romulus Paraschivoiu”, Lovrin (Timiș), Romania

nicu_cretu@yahoo.com

ABSTRACT: For the Common Good: Biblical Social Justice and the Law of the Good Samaritan.

The modern society, destabilized by the existing inequalities, must resort to finding as quickly as possible public applicative directions for restoring the social balance of the common good in order to develop the efficient public sphere.

This study aims to obtain, through a theological research, certain ways that can be considered as solutions for the common good in the public space. In the development of the argument we will go in two directions, first social and then legal. In the first part, we will present the public concept of social justice, exposing its origins in the first phase, and then introduce the concept of biblical social justice into this framework. The father or originator of the concept of social justice is considered to be Luigi Taparelli, philosopher and Jesuit priest, who in the debates about the Risorgiment imposed this system of social thought.

In the second part of our study, we dealt with how the Parable of the Good Samaritan imposed itself as a working method in the legal system, defining it as a necessity of the public space. With the first reference, in 1825 in the process called Mills vs. Wyman from the city of Massachusetts in the United States of America the concept or the duty to the neighbor in the example continued to inspire and develop the criminal codes of modern societies, imposing itself as one of the solutions in order to establish the common good.

In the final part of the study, we will present the christian vision of the common good, making the christian not only an actor of the public space, but also a creator of the common good for the public sphere.

Keywords: *common good, social justice, biblical social justice, good samaritan law, public space.*

Introducere

Parabola Bunului Samaritean, poate cea mai cunoscută poveste rostită de către Isus Hristos face trimitere la o metodă de datorie socială și un model de pentru binele comun. Pilda, ca exemplu, de altfel are multe de oferit și profesorilor de drept din ziua de azi. Într-o direcție anticipativă, ca posibilitate, Parabola Bunul Samaritean apare în mod repetat în jurisprudența americană. Pentru prima dată în istoria modernă Pilda Bunului Samaritean a fost folosită în justiție în anul 1825, în orașul Massachusetts din Statele Unite ale Americii, în procesul numit *Mills vs. Wyman*.¹ După acest proces numărul judecătorilor care au reflectat la bunătatea samariteanului din pildă a crescut tot mai mult. John Copeland Nagle este de părere că această pildă încă are multe de oferit în domeniul justiției, cu precădere în cadrul domeniului de justiție socială.²

Trebuie să înțelegem, comparativ cu perioada în care s-a întâmplat acest eveniment de binefacere pe care Mântuitorul îl expune publicului, că lucrurile s-au schimbat foarte mult. O actualitate a faptelor ar deschide multe posibilități judiciare în ziua de azi. Bărbatul tâlhărit ar avea posibilitatea să își recâștige bunurile în instanță și chiar ar putea să ceară și o recompensă morală. Autoritățile administrative ale Ierihonului ar putea fi învinuite pentru eșecul de a proteja trecătorii pe acel drum. Chiar bunul samaritean sau hangiul s-ar putea trezi cu un proces penal, dacă serviciile lor nu ar fi fost pe placul celui tâlhărit. Isus, cel care prezintă pildă, ar putea fi acuzat foarte ușor de calomnie publică de către preot sau levit.³ Chris Marshall, în fața acestor posibilități, făcând trecerea spre o altfel de dreptate so-

---

1 În acest proces, *Mills vs. Wyman 20 Massachusetts 207*, evenimentele din caz se aseamănă oarecum cu cele din Pilda Bunului Samaritean. În acest caz, un tânăr de 25 de ani a plecat din casa părintească. La un moment dat, în timp ce se întorcea acasă s-a îmbolnăvit printre străini. Un om care a acționat ca bunul samaritean s-a îngrijit de el și i-a oferit adăpost până când acesta a murit. Părătul, adică tatăl său în acest caz, a aflat despre cele întâmplate și i-a promis celui ce a avut grijă de fiul său că îi va plăti tot ceea ce a cheltuit cu îngrijirea fiului său, dar din diferite motive tatăl și-a încălcat promisiunea.

2 John Copeland NAGLE, *The Good Samaritan as a Legal Parable*, prelegere susținută la Conferința anuală în cadrul Pepperdine School of Law, <https://law.pepperdine.edu/nootbaar-institute/annual-conference/content/johnnagle.pdf>, (accesat la data de 13.04.2021), p. 1.

3 Nicolae CREȚU, „Și cine este aproapele meu?” (Luca 10:29). *O analiză istorico-dogmatică a surselor biblice pentru conturarea unei teologii publice a aproapei, teză de doctorat coordonată de către Prof. Univ. Dr. Habil. Ioan-Gheorghe Rotaru, p. 195.*

cială „recunoaște că este important să cunoaștem că este nevoie de reflecția biblică asupra justiției într-o viziune mondială culturală și religioasă mai mare, care este destul de diferită de cea a societății seculare moderne. Pentru a înțelege tema justiției din Biblie, trebuie să trecem într-o lume socială și politică foarte diferită de a noastră. Apoi, după ce am trecut, trebuie să decidem ce să aducem înapoi, ce este relevant pentru lumea noastră. Aceasta este o sarcină care necesită o hermeneutică destul de greu de înfăptuit.”⁴

Scopul nostru nu este acela de a crea aici o normă juridică aplicabilă sistemelor judiciare din lume, ci dorința noastră este aceea de a privi justiția socială biblică, regăsită în Biblie, ca soluție ce oferă o sursă de rezolvare a anumitor inechități sociale în vederea reabilitării binelui comun. Chris Marshall recunoaște că este destul de greu de a dezvolta o justiție socială biblică bazată pe textul Sfintelor Scripturi deoarece „volumul mare de date care trebuie luat în considerare este descurajant. Sunt sute de texte din Vechiul și Noul Testament care vorbesc explicit despre justiție și dreptate, termeni care coincid și chiar se suprapun în sens, iar datele biblice sunt, de asemenea, foarte diverse.”⁵

Originea justiției sociale

Luigi Taparelli D’Azeglio (1793-1862), filosof și preot iezuit, a utilizat, pentru prima dată,⁶ termenii în anii 1840 când și-a dezvoltat conceptul pe învățăturile lui Toma d’Aquino. Taparelli a folosit expresia pentru a se referi la concepția tradițională a justiției aplicată aranjamentelor constituționale ale societății. Taparelli a introdus social acest concept în dezbaterile despre

---

4 Chris MARSHALL, *Divine Justice as a Restorative Justice*, Centre for Christian Ethics, Baylor University, 2012, <https://www.baylor.edu/content/services/document.php/163072.pdf>, (accesat la data de 01.10.202), pp. 11-19, p. 1.

5 MARSHALL, *Divine Justice*, p. 2.

6 Unii comentatori sunt de părere că termenul „dreptate” a fost folosit cu sensul de „dreptate socială” de către Papa Clement al XIII-lea în enciclica sa din anul 1758 „A quo die”, unde remarcă că printre „roadele dreptății, mila celor săraci ar trebui cu siguranță considerată cea mai importantă. Acea dreptate care vine din credință aparține lui Isus Hristos ... (săracii) au nevoie de generozitatea noastră ca drept principal”. Cu siguranță, scrisoarea subliniază importanța milei și generozității față de cei săraci. Cu toate acestea, papa se referă la aceste calități nu ca dreptate, ci ca „fructe” ale dreptății. Utilizarea conceptelor de către Papa Clement al XIII-lea este mai degrabă de natură spirituală, nu într-o direcție socială așa cum ele sunt folosite de către Taparelli.

începuturile Risorgimentului, procesul social, politic și administrativ de a unifica peninsula italiană din punct de vedere politic.⁷

În aceea perioadă, conceptul lui Taparelli era considerat doar o contribuție semnificativă la filozofia politică conservatoare.⁸ Thomas Patrick Burke susține că Taparelli este de fapt „părintele învățaturii sociale catolice”.⁹ După cum notează acesta, unul dintre studenții lui Taparelli a scris prima schiță a enciclicii *Rerum Novarum* (Despre starea claselor muncitoare) a Papei Leon al XIII-lea din 1891, prima declarație papală despre „chestiunea socială”. Papa Leon și Papa Pius al XI-lea au fost, de asemenea, studenți ai lucrării lui Taparelli. Un alt student a scris enciclica *Quadragesimo Anno* a lui Pius al XI-lea din 1931, care a adoptat oficial „dreptatea socială” ca parte a doctrinei catolice.¹⁰

Conform *Compendiului Doctrinei Sociale a Bisericii*, „o mare parte a învățaturii sociale a Bisericii este solicitată și determinată de întrebări sociale importante, la care justiția socială este răspunsul potrivit”.¹¹ Dreptatea

---

7 În ciuda numeroaselor sale dialecte, peninsula fusese mult timp recunoscută ca o unitate culturală, un lucru atestat, printre altele, de înființarea, în 1523, a Accademia della Crusca din Florența, a cărei misiune era să studieze vocabularul întregii peninsule. În 1840 însă teritoriul a fost împărțit între o serie de puteri diferite, inclusiv Austria, care deținea nordul, Piemontul în nord-vest, Statele Papale de la mijloc și regatul Napoli. Napoleon ocupase totuși întregul continent și, deși l-a împărțit în mai multe republici, pe care le-a transformat ulterior în „regate”, el a numit una dintre ele „Regatul Italiei” și a tratat peninsula în unele privințe ca unitate administrativă. De exemplu, Codul Napoleon a fost introdus peste tot. După căderea lui Napoleon, Congresul de la Viena din 1815 a restaurat în mare măsură entitățile politice anterioare care l-au precedat pe Napoleon. Dar Napoleon lăsase în urma lui viziunea unei Itali unificate, care în valul naționalismului romantic care a cuprins Europa în secolul al XIX-lea deținea o mare putere de inspirație, în special pentru clasele de mijloc educate și liberale. Nu a trecut mult până când a început agitația cu scopul de a realiza unificare. Mișcări revoluționare precum Carbonari au apărut pe tot teritoriul, dar în curând au eșuat. În ianuarie 1848, în Sicilia a izbucnit revoluția, care a dus la război între Piemont, care urmărea unificare, și Austria, care i-a rezistat cu succes. În cele din urmă, prin eforturile lui Cavour în Piemont, ale lui Garibaldi în sud și ale altora, Regatul unificat al Italiei a fost înființat în 1870.

8 Thomas C. BEHR, *Social Justice and Subsidiarity. Luigi Taparelli and the Origins of Modern Catholic Social Teaching*, Washington, DC, Catholic University of America Press, 2018, p. 34.

9 Thomas Patrick BURKE, *The Origins of Social Justice: Taparelli D’Azeleglio*, Conference Proceedings, 2011.

10 BURKE, *The Origins of Social Justice*, 2011.

11 Consiliul Pontifical pentru Dreptate și Pace, *Compendiu de doctrina sociala a Bisericii*, Sapientia, Iași, Magisterium, 1 ian. 2007.

socială are chiar și o secțiune în Catehismul Bisericii Catolice, care o definește astfel: „societatea asigură justiția socială atunci când asigură condițiile care permit asociațiilor sau indivizilor să obțină ceea ce li se cuvine, potrivit naturii și vocației lor. Dreptatea socială este legată de binele comun și de exercitarea autorității”. Abia la sfârșitul anilor 1970 și mai ales odată cu publicarea cărții *A Theory of Justice* a lui John Rawls, termenul a devenit larg asociat cu filosofia politică seculară liberală, în special cu schimbarea instituțiilor sociale. Așa cum a scris Rawls că „preocuparea noastră este doar cu structura de bază a societății și instituțiile sale majore și, prin urmare, cu cazurile standard ale justiției sociale”.¹²

Odată cu dezvoltarea și cunoașterea limbii engleze, cuvintele acestea primesc un sens nu numai prin semnificația lor primară sau literală (denotație), ci și prin asocierea lor emoțională (conotație). Conotația de justiție socială a copleșit adesea denotația, făcând dificilă înțelegerea modului în care este folosit termenul. După cum a spus jurnalistul politic Jonah Goldberg, justiția socială a devenit un cod pentru lucruri bune, cu precădere pentru binele public, pentru care nimeni nu trebuie să argumenteze și nimeni nu îndrăznește să fie împotriva.¹³

Dicționarul englez Oxford definește justiția socială ca „dreptate în ceea ce privește distribuția bogăției, oportunităților și privilegiilor în cadrul unei societăți”, dar definește vag dreptatea ca fiind calitatea de a fi corect și rezonabil. O definiție mai utilă vine din *Institutes* lui Iustinian, parte a codificării dreptului roman din secolul al VI-lea ordonată de împăratul bizantin Iustinian I. În institute justiția este definită ca „scopul stabilit și constant care dă fiecărui om cuvenitul său”.¹⁴ Filosoful Michael Sandel definește în mod similar dreptatea ca „a oferi oamenilor ceea ce merită, unde ceea ce merită depinde de virtutea lor și depinde de rezolvarea întrebărilor grele despre viața bună”.¹⁵

---

12 John RAWLS, *A Theory of Justice*, Harvard University Press, Massachusetts, 2005, p. 27.

13 John GOLDBERG, *What is social Justice*, Free courses for free minds, PragerU.com, (accesat la data de 03.10.2022), p. 1.

14 Vladimir HANGA, Mircea Dan BOB, *Iustiniani institutiones - Institutiile lui Iustinian*, Universul Juridic, București, 2009, p. 65.

15 Nigel WARBURTON, *Interview: Michael Sandel on justice*, <https://www.prospectmagazine.co.uk/magazine/interview-michael-sandel-on-justice-bbc4-justice-citi-zens-guide>, (accesat la data de 03.10.2022).

Din perspectivă creștină, dreptatea poate fi definită, așa cum spune filozoful Gideon Strauss, „când toate creaturile lui Dumnezeu primesc ceea ce li se cuvine și contribuie din unicitatea lor la existența noastră comună”.¹⁶ Din aceasta, Strauss identifică două fluxuri largi de justiție — justiția publică și justiția socială. „Justiția publică este aspectul politic – munca cetățenilor și a deținătorilor de funcții politice care modelează o viață publică pentru binele comun”, spune Strauss. „Justiția socială este omologul societății civile – organizații nepolitice care promovează justiția”¹⁷ în vederea stabilirii echilibrului și a promovării binelui comun în societate.

Justiția socială biblică

Conceptia biblică despre dreptate este surprinsă în primul rând în două cuvinte ebraice, *mishpat* și *tzadeqah*. După cum explică Tim Keller,¹⁸ termenul ebraic pentru dreptate, *mishpat*, apare în diferitele sale forme de peste 200 de ori în Vechiul Testament. Sensul principal al conceptului este acela de a trata oamenii în mod echitabil. Înseamnă achitarea sau pedepsirea fiecărei persoane pe fondul cauzei, indiferent de rasă sau statut social. Oricine face același rău ar trebui să primească aceeași pedeapsă. Însă, *mishpat* înseamnă mult mai mult pedepsirea faptelor greșite. Înseamnă, de asemenea, să le oferim oamenilor ceea ce li se cuvine în materie de drepturi. Capitolul 18 din cartea Deuteronomul prevede ca preoții ce slujesc la Cortul Întâlnirii să fie susținuți de un anumit procent din venitul poporului. Acest sprijin este descris ca „*mishpatul* preoților”, ceea ce înseamnă ceea ce merită sau dreptul lor. *Mishpat*, deci, le oferă oamenilor ceea ce li se cuvine, fie că este pedeapsă, fie protecție sau îngrijire.

Dar, pentru o înțelegere mai clară a ideii biblice despre dreptate, spune Keller, trebuie să luăm în considerare și *tzadeqah*. Acesta este de părere că obținem mai multă perspectivă când luăm în considerare un al doilea termen ebraic care poate fi tradus cu „a fi drept”, cuvântul *tzadeqah* care se referă la o viață de relații corecte.¹⁹

16 Richard J. MOUW, „The Social Justice Wars: Where Does Public Justice Fit?”, în *Public Justice Review*, VOL. 8, ISSUE 2, 2018, pp. 1-6, p. 2.

17 MOUW, „The Social Justice Wars: Where Does Public Justice Fit?”, p. 4.

18 Timothy KELLER, *Generous Justice: How God's Grace Makes Us Just*, Riverhead Books, New York, 2007, p. 130.

19 KELLER, *Generous Justice*, p. 131.

Când majoritatea oamenilor moderni văd cuvântul dreptate în Biblie, ei tind să-l gândească în termeni de moralitate privată, însă în Biblie, *tzadeqah* se referă la viața de zi cu zi în care o persoană conduce toate relațiile din familie și societate cu corectitudine, generozitate și echitate. Nu este deci surprinzător să descoperi că *tzadeqah* și *mishpat* sunt reunite de zeci de ori în Biblie. Aceste două cuvinte corespund aproximativ cu ceea ce unii au numit „originar” sau „justiție corectivă”.

Mishpat rectifică justiția deoarece, în sensul larg, înseamnă pedepsirea celor ce greșesc dar și îngrijirea victimelor ce au avut parte de un tratament nedrept, o reabilitare a celor căzuți. Dreptatea primară, sau *tzadeqah*, este un comportament care, dacă ar fi răspândit în lume, ar face inutilă rectificarea dreptății, deoarece toată lumea ar trăi într-o relație corectă cu toți ceilalți. Prin urmare, deși *tzadeqah* este în primul rând despre a fi într-o relație corectă cu Dumnezeu, viața socială care rezultă dintr-o astfel de relație este una eminentemente corectă, dreaptă, ce necesită implicații de ajutorare publică a diferiților indivizi.

Cele două cuvinte ebraice *tzadeqah* și *mishpat* sunt legate împreună, așa cum sunt de peste 200 de ori regăsite în Biblie și este înțeleasă ca „dreptate socială”. Dreptatea socială, *ašadar*, ar fi nu numai un concept biblic, limitat la ceea ce ține de natura spirituală a omului ci și un înlocuitor al justiției biblice, a ceea ce ar trebui să facă fiecare om.

Legea Bunului Samaritean ca necesitate publică

Justiția americană a delictului judiciar refuză să impună obligația legală de a fi un bun samaritean, de a aplica răspunderea socială asupra preceptelor ce decurg din principiul de a fi aproapele celui în suferință.²⁰ Deși refuză să facă acest lucru la nivel general, totuși în anumite circumstanțe există această datorie socială. Ceea ce pare interesant este că legea americană a delictului judiciar a ajuns, de asemenea, la un consens cu privire la a doua întrebare ridicată de exemplul bunului samaritean.²¹ „Cel care acționează

---

20 Această parte a studiului este preluată din teza de doctorat: Crețu Nicolae, „Și cine este aproapele meu?” (Luca 10:29). O analiză istorico-dogmatică a surselor biblice pentru conturarea unei teologii publice a aproapelui, teză de doctorat coordonată de către Prof. Univ. Dr. Habil. Ioan-Gheorghe Rotaru.

21 vezi *TransCare Maryland, Inc., et.al. vs. Bryson Murray*, 431 Maryland, 225, 22 aprilie 2013, 64 A.3d 88. La 15 noiembrie 2007, respondentul Bryson Murray, un minor care suferea de congestie și avea probleme cu respirația, a fost dus la Spitalul

ca un bun samaritean nu ar trebui să fie tras la răspundere pentru niciun rău pe care voluntarul îl cauzează neglijent. Acesta este aportul statutelor adoptate de aproape fiecare stat. Statul California a adoptat primul statut al acestui bun samaritean în anii 1950. De atunci, statele au adoptat diferite versiuni ale unei legi privind imunitatea bunului samaritean.”²²

Într-adevăr, instanțele au făcut distincția între angajarea voluntară a bunului samaritean și obligațiile stabilite de lege. „Preotul și levitul nu au încălcat niciun stat de drept atunci când au trecut de cealaltă parte a rânitului”, a explicat o instanță. „Bunul samaritean nu acționa ascultând de o datorie legală atunci când s-a compătimit de el, l-a îngrijit și l-a dus la han.”²³ Într-un alt caz, *Whiteside v. Southern R. Co.*, Nagle amintește despre un judecător care a făcut referire la eforturile „de a atenua durerea, suferința și moartea și face apel la sentimentele umanității, pentru care bunul samaritean a fost mereu venerat și laudat spre rușinea și condamnarea preotului și a levitului și care au privit și au trecut fără să-i dea ajutor celui suferind.”²⁴

Implicarea aproapelui în justiție, plecând de la dovedirea apropierii în Pilda Bunului Samaritean, nu și-a găsit referințe doar în sistemul judiciar american, ci de-a lungul întregii lumi s-a dezvoltat așa numita „legea bunului samaritean.”²⁵ Lumea creștină, în sens general, este de părere că această pildă reprezintă doar o datorie morală universală, dar Legea Bunului Samaritean este un concept universal conform oricărui sistem

---

Memorial Easton, din districtul Talbot. La spital a fost dotat cu un tub de respirație endotraheală. Deoarece Memorialul Easton nu era echipat pentru a trata copii intubați, oficialii spitalului au încercat să-l transfere la unitatea de terapie intensivă pediatrică de la Centrul Medical al Sistemului Medical al Universității din Maryland („UMMS”) din Baltimore. În timpul transportului aerian au apărut anumite complicații iar mama lui Murray au decis să de-a unitatea medicală și anumiți angajați în judecată pentru mal-praxis <https://casetext.com/case/transcare-md>, (accesat la data de 17.01.2021).

22 NAGLE, *The Good Samaritan*, p. 5-8.

23 În acest caz Jennie Tucker acuză pe McKinstry Burt pentru vătămări corporale. A existat o hotărâre pentru pârât cu privire la un verdict condus de instanță, iar reclamantul aduce erori, vezi *Tucker v. Burt*, 152 Mich. 68 (1908), March 31, 1908 · Michigan Supreme Court · Docket No. 135, 152 Mich. 68, <https://cite.case.law/mich/152/68>, (accesat la data de 17.01.2021).

24 NAGLE, *The Good Samaritan*, p. 5.

25 Francois JAECK (ed.), *The Good Samaritan Law Across the Europe*, The Dan Legal Network, articol pdf, https://www.daneurope.org/c/document_library/, p. 1, (accesat la data de 6.05.2021).

legal, care caută să sprijine și să încurajeze oamenii și să ajute pe cei care au nevoie.²⁶

Peter Cooke remarcă că în Marea Britanie, implicarea aproapelui în actul justiției sociale a început odată cu pronunțarea Lordului Goff în camera Lorzilor, cea mai înaltă instanță de apel din Marea Britanie, în cazul *Smith v Littlewoods Organisation Ltd* (1987), când a spus că „dreptul comun nu impune răspunderea pentru ceea ce se numește omisiuni pure”, altfel spus, remarcă acesta, „nu există o datorie generală de îngrijire datorată de o persoană pentru a preveni vătămarea alteia. Astfel, aplicând legea engleză, cei din povestea biblică care au trecut pe lângă rănit înainte de venirea samariteanului au dreptul să facă așa cum au făcut-o. Oricare ar fi datoria lor morală, aceștia nu aveau nicio obligație legală de a veni în ajutorul său și nu puteau fi considerați responsabili în fața unei instanțe engleze pentru nerespectarea acesteia.”²⁷

În Franța, Francois Jaeck, prezintă că, pentru început, primele referiri indirecte la principiile bunului samaritean de conviețuire socială s-a făcut odată cu apariția Codului Penal, deși nu s-a menționat legătura dintre respectivul articol și pilda în sine. La Art. 223-6, din Codul Penal francez, se menționează că „legea franceză nu numai că nu încearcă să exonereze salvatorul de orice răspundere în caz de ajutor neadecvat, ci, dimpotrivă, intenționează să-l pedepsească, atât în dreptul penal cât și în cel civil, pe spectatorul care, asistând direct la un incident periculos, nu intervine chiar dacă acest lucru nu ar prezenta niciun risc pentru el sau pentru o terță parte.”²⁸ Ba mai mult, Art. 1382, considerat adesea ca piatra de temelie a legii franceze cu privire la delikte, afirmă că „orice fapt care cauzează un prejudiciu îl obligă pe cel care a cauzat prejudiciul să îl corecteze pentru el.”²⁹

Peter Schetter remarcă că în Germania, deși Codul Penal german a fost copiat în mare măsură după cel francez, la art. 323c regăsim scris că „cine nu reușește să ofere ajutor în caz de dezastru sau pericol iminent sau suferință, deși acest (ajutor) este necesar și rezonabil în aceste circumstanțe, (și este) mai ales fără un pericol considerabil pentru propria ființă și fără

---

26 JAECK, *The Good Samaritan Law*, p. 3.

27 Peter COOKE, *The Good Samaritan Law Across Europe: Great Britain*, în *The Good Samaritan Law Across the Europe*, The Dan Legal Network, Francois Jaeck (ed.), p. 5.

28 JAECK, *The Good Samaritan Law*, p. 6.

29 JAECK, *The Good Samaritan Law*, p. 7.

încălcarea altor îndatoriri importante posibile, va fi penalizat cu închisoare de până la un an sau amendat.”³⁰

Avocați precum Walter Verstrepen (Belgia),³¹ Tatu Henricksson (Finlanda)³², Joao Paulo Teixeira de Matos (Portugalia),³³ Igor Beades Martin (Spania)³⁴ discută și ei despre implicațiile pe care le are legea bunului samaritean în codurile penale din țările lor. În ciuda abordării destul de opuse a principalului sistem juridic cu care se confruntă Europa, regăsim totuși că aplicarea ideii de ajutorare sau pedepsirea celui care nu ajută este o lege foarte comună. Chiar dacă „Legea Bunului Samaritean”, ca și concept juridic, oferă doar o apărare, în țările în care sistemul juridic se bazează pe Dreptul Comun, împotriva delictelor care rezultă din tentativa de salvare, și impune obligația de salvare, în țările în care sistemul juridic se întemeiază pe Codul Penal, observăm că „Legea Bunului Samaritean”, ca o datorie morală universală, este protejată legal.³⁵

În majoritatea cazurilor, ca și oameni, privim cu acuze pe cei care fac răul și încercăm să ne îndepărtăm de astfel de oameni. Luând un exemplu

30 Peter SCHETTER, „The Good Samaritan Law Across Europe: Great Britain”, în *The Good Samaritan Law Across the Europe*, The Dan Legal Network, Francois Jaeck (ed.), p. 9.

31 Legea belgiană impune „oricine este capabil să ajute o datorie legală de a ajuta o persoană, care se află într-un mare pericol, fără a se pune pe sine sau pe alții în pericol grav”, articolul 422 din Codul Penal; apud. Jaeck, *The Good Samaritan Law*, p. 8.

32 Codul Penal din Finlanda specifică că „Oricine cunoaște pe cineva care se află în pericol pentru viață sau amenință grav pentru sănătatea personală, nu dă sau nu dobândește pe altcineva pentru a acorda ajutor, considerând că abilitățile și natura situației poate fi de așteptat în mod rezonabil, urmează să fie condamnat în lipsa obligației pentru a salva o amendă sau maximum doi ani de închisoare”, art. 15; apud. Jaeck, *The Good Samaritan Law*, p. 9.

33 În Codul Penal din Portugalia regăsim că „Oricine, în caz de nevoie gravă, provocată în special de dezastre, accidente, calamități sau situații de pericol comun, care pun în pericol viața, integritatea fizică sau libertatea altcuiva, nu oferă asistența necesară pentru a evita un astfel de pericol, fie prin al lui acțiune sau prin promovarea ajutorului, se pedepsește cu până la 1 an închisoare”, art. 200; apud. Jaeck, *The Good Samaritan Law*, p. 10.

34 Codul Penal spaniol specifică clar la articolul 195 că „cine nu ajută o persoană neprotejată sub un brevet și un risc grav, fiind capabil să facă fără riscuri pentru sine sau pentru alții, va fi pedepsit cu o pedeapsă de la trei la douăsprezece luni (de închisoare). Va cădea în aceeași pedeapsă care, dezactivat de ajutor de la sine, nu cere urgent ajutor celorlalți. Dacă victima s-a datorat accidentului fortuit de către spectator, pedeapsa va fi de la 6 la 18 luni. Dacă accidentul se datorează imprudenței, închisoarea va fi de la șase luni la patru ani”; apud. JAECK, *The Good Samaritan Law*, pp. 10-11.

35 JAECK, *The Good Samaritan Law*, p. 20.

din viața cotidiană, putem să spunem că orice om acuză pe cel care produce o crimă, și avem dreptate, și vrem ca el să fie pedepsit pentru ceea ce face, dar de ce nu ne gândim că, poate, la fel de vinovați sunt și cei care îi lasă pe alții să moară neoferindu-le ajutorul lor. Câți oameni oare au murit din cauza faptului că au fost lipsiți de ajutorul celor ce puteau să îl ofere și câți oameni au murit ca act al unei crime? Oare nu pot fi la fel de vinovați cei careucid dar și cei care, prin lipsa lor de reacție la nevoile altora îi determină, putem spune chiar îi ajută oarecum pe alții, să moară? Oare gândirea omului are o reacție când cel de lângă el a ajuns la final? Oare nu trebuie să privim în jurul nostru și să ne simțim responsabili de viața celor din jurul nostru, juridic vorbind? Jimmy Carter, al 39-lea președinte al Statelor Unite ale Americii, în cartea *Source of Strength* remarcă atât de bine că prezența unei alte persoane în viața personală poate fi o experiență transformatoare pentru viețile noastre. În acele momente poate fi diferența dintre viață și moarte.³⁶

Trebuie să înțelegem că această opinie cu privire la justiția socială este destul de aproape de înțelesul pe care a dorit Isus Hristos să îl ofere învățătorului Legii, dar ea nu este înțeleasă pe deplin. Totuși, dreptatea creștină se concentrează în mod normativ „asupra solidarității cu păcătoșii și restaurarea lor, nu asupra pedepsei dure și a respingerii. Acest lucru este clar și în instrucțiunile lui Pavel către corinteni cu privire la tratamentul cuiva care a încălcat standardele comunității prin ofensare, în acest caz, împotriva lui Pavel însuși. Comunitatea a pedepsit anterior contravenientul, probabil prin expulzare, dar Pavel este îngrijorat de această pedeapsă”³⁷ și cere reabilitarea lui.

Isus Hristos, în chemarea Lui de a ne face aproapele altuia și devenirea omului ca aproapele altuia, nu aduce acuze directe, așa cum observăm că face datoria juridică de ajutor, ci El aduce în gândirea omului un desen care reprezintă portretul acestuia care poartă denumirea de aproapele în înțelegerea Sa. Isus Hristos, prin răspunsul Său, trece acțiunea aproapelui ca model pentru umanitate, dincolo de o faptă izvorâtă ca rezultat al unei obligații, sau constrângere penală. El ne prezintă un exemplu al modului în care noi ne putem exercita dragostea noastră prin faptele noastre, modul în

---

36 Jimmy CARTER, *Sources of strength, meditations of Scripture for a living Faith*, New York, Times Books, 1997, p. 53.

37 Chris MARSHALL, *Divine Justice*, p. 18.

care ducem dragostea, ca sentiment și emoție, la nivelul acțiunii, transformând obligația de a ajuta, în dorința de a ajuta. Este datoria fiecăruia dintre noi, în spațiul nostru, și în funcție de capacitatea noastră să ajutăm și să ușurăm pe oricine este în primejdie și nevoie.

Viziunea Creștină pentru binele comun

Mark Tooley susține că în comunitățile creștine, fie sociale sau bisericesti, ar trebui să existe o preocupare continuă pentru dreptatea socială în sensul că societatea mereu păcătoasă are nevoie de o reformă morală constantă. Instrumentul principal al bisericii în această datorie este chiar Evanghelia însăși. Lumea creștină are atutul unei conștiințe active care face ca omul răscumpărat să aibă o chemare spre îndeplinirea dreptății, o plus valoare față de umanitatea neregenerată. Dar chiar și cei răscumpărați au nevoie de un cadru etic pentru reînnoirea socială. Și chiar și cei nerăscumpărați pot fi înrolați în cauze bune cu apel la conștiință³⁸, legea naturală și binele comun.

Evanghelia creștină este vestea bună a ceea ce a făcut Dumnezeu, mai ales în Hristos Isus, mai ales în crucea și învierea Sa și dezvoltă implicarea publică a creștinului cu privire la ceea ce face el. Pentru că acest aspect poate fi privit ca o știre, Evanghelia nu trebuie să fie doar proclamată, ea trebuie să fie și practică. Dar pentru că mesajul ei este puternic, nu numai că împacă omul cu Dumnezeu, ci Evanghelia transformă, modelează în mod necesar comportamentul, prioritățile, valorile și relațiile cu oamenii. Astfel creștinul nu trebuie limitat doar ca un actor al spațiului public, ci el devine și un creator al binelui comun pentru sfera publică.

O viziune politică creștină valabilă cu privire la dreptatea socială începe cu premisa că toate persoanele sunt create după chipul lui Dumnezeu. De asemenea, înțelege că statul nu este biserică, ci are o vocație foarte diferită, fiind rânduit divin în primul rând pentru a susține ordinea și a-i opri pe cei răi. Justiția socială nu ar trebui să echivaleze toate îmbunătățirile societale cu legislația, reglementările și alte acțiuni coercitive ale statului. În schimb, justiția socială creștină înțelege că cea mai mare parte a societății nu este statul și include o gamă largă de actori importanți, inclusiv familia,

---

38 Ioan-Gheorghe ROTARU, "Key aspects of the Freedom of Conscience", în *Jurnalul Libertății de Conștiință - Supliment (Journal for Freedom of Conscience)*, Editions IARSIC, Les Arcs, France, 2016, pp.30-37.

biserica, alte religii, afaceri, filantropii și organizații de caritate, asociații comerciale, grupuri civice și alte grupări umane, fiecare dintre ele contribuie în mod ideal la dezvoltare și stabilirea binelui comun.

Concluzie

Societatea modernă, destabilizată de inegalitățile existente, trebuie să recurgă la găsirea cât mai rapidă a unor direcții aplicativ publice pentru restabilirea echilibrului social al binelui comun în vederea dezvoltării sferei publice eficiente.

Putem concluziona aici că dacă justiția socială urmărește în special să-i protejeze pe cei vulnerabili, inclusiv pe cei foarte tineri, pe cei foarte bătrâni, pe cei nenăscuți, pe cei bolnavi în faza terminală, pe cei cu dizabilități, pe cei săraci și pe cei nepopulari, dreptatea socială caută, de asemenea, să-i întărească pe cei capabili și puternici spre virtute, economie și industrie. Nu ar trebui să caute să deconstruiască, ci să construiască. Dreptatea socială trebuie, de asemenea, să salveze libertățile esențiale înrădăcinate în demnitatea umană³⁹ și în caracterul lui Dumnezeu, cum ar fi libertatea de exprimare, libertatea religiei și protecția proprietății. Dezvoltarea justiției sociale, cu implicații din sfera valorilor moral-creștine, poate fi un răspuns, sau chiar una dintre soluții la problemele existente în spațiul public. Conceptul ebraic de *mishpat* este cel care rectifică justiția deoarece înseamnă pedepsirea celor ce greșesc dar și îngrijirea victimelor ce au avut parte de un tratament nedrept, o reabilitare a celor căzuți, iar *tzadeqah* este conceptul relațional ce dezvoltă relație corectă cu Dumnezeu cu o relație eminamente corectă, dreaptă, ce necesită implicații de ajutorare publică a diferiților indivizi.

Într-un final se intervine, pentru dezvoltare acestei realități, prin expunerea exemplului biblic al bunului samaritean. Legea Bunului Samaritean, deja împământenită în codurile penale ale societăților moderne, poate fi una dintre soluții la problemele sociale. Bunul Samaritean nu mai aparține doar sferei religioase, el este imboldul ce dezvoltă restaurarea socială a indivizilor și reabilitarea medicală a persoanei, este necesarul

---

39 Ioan-Gheorghe ROTARU, "Libertatea religioasă – temelie a demnității umane", în Daniela Ioana Bordeianu, Erika Androne, Nelu Burcea, *Manual pentru liderul Departamentului de Libertate religioasă*, Casa de editură "Viață și Sănătate", București, 2013, pp. 210-215.

spațiului public, este exemplarul moral ce pune în mișcare întreaga scenă a spațiului social. Mai mult decât atât, el o schimbă dându-i forma unui act real, vizibil, cu implicații psihice ce conduce spectatorul la transformări sociale neașteptate și implicații neplanificate pentru dezvoltarea binelui comun.

Bibliografie:

- BEHR, Thomas C., *Social Justice and Subsidiarity. Luigi Taparelli and the Origins of Modern Catholic Social Teaching*, Washington, DC, Catholic University of America Press, 2018.
- BURKE, Thomas Patrick, *The Origins of Social Justice: Taparelli D'Azeglio*, Conference Proceedings, 2011.
- CARTER, Jimmy, *Sources of strength, meditations of Scripture for a living Faith*, New York, Times Books, 1997.
- CONSILIUL Pontifical pentru Dreptate și Pace, *Compendiu de doctrina sociala a Bisericii*, Sapientia, Iași, Magisterium, 1 ian. 2007.
- CREȚU, Nicolae, „Și cine este aproapele meu?” (LUCA 10:29). O analiză istorico-dogmatică a surselor biblice pentru conturarea unei teologii publice a aproapelui, teză de doctorat coordonată de către Prof. Univ. Dr. Habil. Ioan-Gheorghe Rotaru.
- GOLDBERG, John, *What is social Justice*, Free courses for free minds, PragerU.com, (accesat la data de 03.10.2022).
- HANGA, Vladimir, BOB Mircea Dan, *Iustiniani institutiones - Institutțiile lui Iustinian*, Universul Juridic, București, 2009.
- KELLER, Timothy, *Generous Justice: How God's Grace Makes Us Just*, Riverhead Books, New York, 2007.
- LUIGI, Taparelli, “Teorie sociali sull'insegnamento”, în *Civiltà Cattolica*, 1850.
- MOUW, Richard J., „The Social Justice Wars: Where Does Public Justice Fit?”, în *Public Justice Review*, Vol. 8, ISSUE 2, 2018, pp. 1-6.
- RAWLS, John, *A Theory of Justice*, Harvard University Press, Massachusetts, 2005.
- ROTARU, Ioan-Gheorghe, “Key aspects of the Freedom of Conscience”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință - Supliment (Journal for Freedom of Conscience)*, Editions IARSIC, Les Arcs, France, 2016, pp.30-37.

- ♦ ROTARU, Ioan-Gheorghe, "Libertatea religioasă – temelie a demnității umane", în Daniela Ioana Bordeianu, Erika Androne, Nelu Burcea, *Manual pentru liderul Departamentului de Libertate religioasă*, Casa de editură "Viață și Sănătate", București, 2013, pp. 210-215.

Resurse on-line:

- ♦ Francois JAECK (ed.), *The Good Samaritan Law Across the Europe*, The Dan Legal Network, articol pdf., https://www.daneurope.org/c/document_library/, p. 1, (accesat la data de 6.05.2021).
- ♦ MARSHALL, Chris, *Divine Justice as a Restorative Justice*, Centre for Christian Ethics, Baylor University, 2012, <https://www.baylor.edu/content/services/document.php/163072.pdf>, (accesat la data de 01.10.2022), pp. 11-19.
- ♦ NAGLE John Copeland, *The Good Samaritan as a Legal Parable*, prelegere susținută la Conferința anuală în cadrul Pepperdine School of Law, <https://law.pepperdine.edu/nootbaar-institute/annual-conference/content/johnnagle.pdf>, (accesat la data de 13.10.2022), p. 1.
- ♦ Nigel WARBURTON, *Interview: Michael Sandel on justice*, <https://www.prospectmagazine.co.uk/magazine/interview-michael-sandel-on-justice-bbc4-justice-citizens-guide>, (accesat la data de 03.10.2022).
- ♦ <https://www.thegospelcoalition.org/article/faqs-christians-know-social-justice/>
- ♦ <https://relevantmagazine.com/faith/what-biblical-justice/>